

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

“เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง”

ลดความรุนแรง
ในครอบครัว

การสร้างเสริมความเข้มแข็ง
ให้สถาบันครอบครัว

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ เกิดจากการดำเนินงานขับเคลื่อนภารกิจด้านสังคมเชิงประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย ที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากรายงานสถานการณ์ทางสังคม งานวิจัยด้านสังคม การจัดเวทีวิชาการ เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคม ที่มีความสอดคล้องกับนโยบาย 5x5 แก้ไขปัญหาวิกฤตประชากร, โครงการ Flagship 9 ประเด็น, การแก้ไขปัญหากลุ่มเปราะบางในภาวะวิกฤต และข้อเสนอโครงการอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่เป็นการให้เงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้า โดยไม่ต้องมีการคัดกรองรายได้ของครอบครัว

จากการดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงาน พม. หนึ่งเดียวในพื้นที่รับผิดชอบโดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (จังหวัดลพบุรี) ทำให้ได้ประเด็นสถานการณ์วิกฤตของครอบครัวหลากหลายมิติที่มีความซับซ้อน อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน ด้านสุขภาพ มีผู้ป่วยเรื้อรัง คนพิการ ผู้สูงอายุ ในครอบครัว ด้านที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม ด้านการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการรัฐที่เข้าถึงแต่ยังไม่ครอบคลุม ทั้งนี้ยังพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสำคัญต่อการยืดเหนี่ยวสายสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวยังคงเป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมที่พึงปรารถนาและส่งผลถึงความมั่นคงของชาติในระยะยาว เพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มครอบครัวในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 จึงได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ หัวข้อ “เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง” ซึ่งประกอบไปด้วย 2 เรื่อง คือ การลดความรุนแรงในครอบครัว และการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว โดยหวังว่าจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในระดับพื้นที่

ทั้งนี้ขอขอบคุณ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพม. 6 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี หน่วยงานภาคเอกชน รศ. ดร. กาสัก เตชะชั้นหมาก เครือข่ายนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ที่ได้ขับเคลื่อนการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (จังหวัดลพบุรี) มา ณ โอกาสนี้ ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

คณะผู้จัดทำ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7

บทสรุปผู้บริหาร

ด้วยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (จังหวัดลพบุรี) มีบทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ การศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อม เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคมและจัดทำยุทธศาสตร์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ ภายใต้โครงการส่งเสริมประสาน บูรณาการ การจัดทำและขับเคลื่อนนโยบายด้านการพัฒนาสังคมระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อให้หน่วยงาน พม. ในเขตพื้นที่ได้มีการแลกเปลี่ยน วิเคราะห์สถานการณ์ และสภาพปัญหา ร่วมวางแผนและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบข้อเสนอเชิงนโยบาย สนับสนุนการตัดสินใจในระดับ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

จากการดำเนินการ รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล ระหว่างหน่วยงาน ในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี ทำให้ได้ข้อมูลปัญหาสถานการณ์ของ “ครอบครัว” ระดับพื้นที่ ที่มีอัตราการสร้างครอบครัวน้อย ปัญหาการหย่าร้าง สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี เกิดความรุนแรง รวมถึงปัญหาอื่นๆภายนอก เช่น เศรษฐกิจ สังคม ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบและสั่นคลอนต่อความเข้มแข็งและความมั่นคงของสถาบันครอบครัว จึงเกิดการดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่ หัวข้อ “เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง” ซึ่งประกอบไปด้วย 2 เรื่อง คือ การลดความรุนแรงในครอบครัว และการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัวสามารถอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและมีความสุขอย่างยั่งยืน มีรายละเอียดของข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคงเรื่อง การลดความรุนแรงในครอบครัว

1. ควรเพิ่มโทษและวิธีการลงโทษที่มีความหลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทสังคมปัจจุบันในกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชนให้สามารถดำเนินงานและขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำชุดองค์ความรู้เรื่องการป้องกันและการลดความรุนแรงในครอบครัวเผยแพร่ในสถานศึกษา
4. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรเผยแพร่องค์ความรู้ เรื่องข้อกฎหมายและวิธีการลดความรุนแรงในครอบครัว ในรูปแบบชุดองค์ความรู้ผ่านช่องทางสื่อระดับชุมชน
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ควรมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำการป้องกันและการเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชน

บทสรุปผู้บริหาร

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคงเรื่อง การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว ประกอบไปด้วย 4 ด้านดังนี้

1.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว

1. หน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีการเชื่อมโยงและสานพลังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อนและดำเนินการให้เกิดพื้นที่สำหรับการสร้างองค์ความรู้แบบองค์รวมเกี่ยวกับการสร้างครอบครัวที่ดี เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ สิทธิและสวัสดิการรัฐ เป็นต้น
2. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรนำแนวทาง **ขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น** ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ไปดำเนินการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการประสานพลังร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลักดันให้เกิดกลไกการพัฒนาครอบครัวระดับพื้นที่ให้ครอบคลุม
4. ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ควรมีบทบาทส่งเสริมให้เกิดครอบครัวต้นแบบ (เพื่อเป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาครอบครัวแก่ชุมชน)
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ สำหรับการดำเนินงานด้านการพัฒนาครอบครัวในชุมชน

2.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเพิ่มรายได้และลดหนี้สิน

1. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ธนาคาร และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างองค์ความรู้เรื่องการออมและการบริหารจัดการรายได้ในครอบครัว
2. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนควรสนับสนุนให้มีสถาบันการเงินที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกระจายทุกตำบล
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ มีการฝึกทักษะอาชีพใหม่ และส่งเสริมการตลาด ค้นหาช่องทางการขายให้อาชีพที่มีอยู่เดิม ใช้หลักการมีส่วนร่วมกับคนในครอบครัว

3.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการรัฐ

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรสร้างองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิและสวัสดิการรัฐแก่กลุ่มเป้าหมายของกระทรวงในพื้นที่ ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวในชุมชน และช่องทางสื่อระดับชุมชน เช่น เสียงตามสาย ลานกิจกรรม ตลาดนัด สวนสาธารณะ เป็นต้น
2. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำองค์ความรู้และสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายสมรสเท่าเทียม สิทธิและสวัสดิการรัฐของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

4.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย จัดทำฐานข้อมูลกลางสำหรับแจ้งความต้องการเรื่องการสร้างและซ่อมแซมบ้านของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีแนวทางการสร้างความร่วมมือเรื่องการสร้างและซ่อมแซมบ้านให้แก่กลุ่มเปราะบางในระดับพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการเสริมพลังทางบวกให้แก่หน่วยงานที่เข้าร่วม
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีคณะทำงานเฉพาะด้านที่อยู่อาศัยเพื่อทำงานด้านการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัยให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่ หัวข้อ “เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง” จำนวน 2 เรื่อง คือ การลดความรุนแรงในครอบครัว และการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว มีความจำเป็นจึงต้องนำข้อเสนอดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ระดับปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น พัฒนาระบบงานบริการสวัสดิการ จัดทำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม เป็นต้น และต่อยอดสู่แก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

หน้า

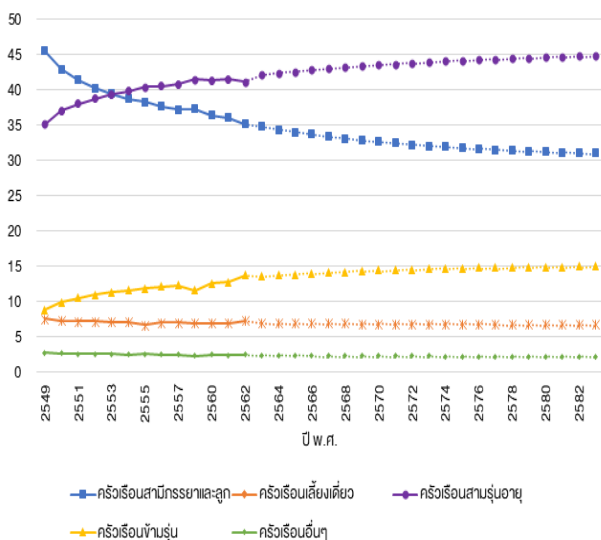
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	v-v
สารบัญ	จ
สถานการณ์วิกฤติครอบครัวและจำนวนประชากรในอนาคต	1
จำนวนประชากรในอนาคตและการสวนทางของช่วงวัยประชากร	2-3
ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่	4-6
ข้อเสนอเชิงนโยบาย เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง เรื่อง “การลดความรุนแรงในครอบครัว”	7
ข้อเสนอเชิงนโยบาย เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง เรื่อง “การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”	8-10
บรรณานุกรม	11-12
ผู้จัดทำ	13

สถานการณ์วิกฤตครอบครัวและจำนวนประชากรในอนาคต

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การพัฒนาทำให้เกิดความก้าวหน้าทันสมัย ในขณะเดียวกันกลับทำให้บางสิ่งเลือนหาย

ครอบครัวเป็นสถาบันหน่วยที่เล็กที่สุด

คือจุดเริ่มต้นของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ที่พึงปรารถนาและส่งผลถึงความมั่นคงของชาติ ในระยะยาว จำนวนครอบครัวใหม่ที่เกิดขึ้นน้อยลง จึงส่งผลให้จำนวนของประชากรไทยลดลง ตามกันไปด้วย จากข้อมูลสถิติในปี พ.ศ. 2562 ครึ่งเรือนพ่อแม่ลูกมีแนวโน้มลดน้อยลงกว่าปี พ.ศ.2543 ถึงร้อยละ 23 และคาดว่าในอีก 20 ปี ข้างหน้า จะลดลงอีกกว่าร้อยละ 12 ดังกราฟที่ 1 สาเหตุหลักมาจาก ภาวะเจริญพันธุ์ที่ต่ำ แต่งงาน ช้าลง และแนวคิดการตัดสินใจในการเลือก ที่จะไม่มีบุตร (ครอบครัวไทยในอนาคต พ.ศ. 2583, 2565)

กราฟที่ 1 แนวโน้มครึ่งเรือนวัยเด็กของประเทศไทย
จำแนกรูปแบบการอยู่อาศัย (หน่วย: ร้อยละ)

แหล่งข้อมูล: (1) การคาดประมาณสัดส่วนครัวเรือน พ.ศ.2563-2583 โครงการวิจัย “ประเทศไทยในอนาคต มิติที่ 1 ประชากรและโครงสร้างสังคม และ (2) ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาส 3 พ.ศ.2533 2538 2543 2548 2553 2558 และ 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ” อ้างถึงใน ครอบครัวไทยในอนาคต: พ.ศ. 2583,2565

ครอบครัว คือ “บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภรรยา หรือมีความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน” ลักษณะครอบครัวอาจแบ่งออกเป็นลักษณะตามโครงสร้าง ได้แก่ ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวข้ามรุ่น ครอบครัวที่ผู้สูงอายุอยู่ด้วยกันตามลำพัง ครอบครัวคู่รักเพศเดียวกัน ครอบครัวผสม ครอบครัววัยรุ่น (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2562)

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด

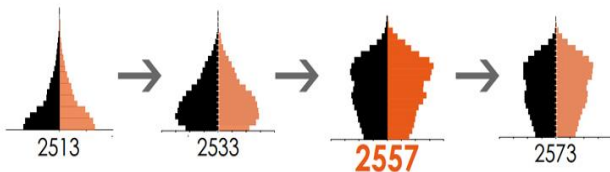
เพราะทำหน้าที่ในการหล่อหลอมและขัดเกลา
ความเป็นมนุษย์ ทั้งการอบรมเลี้ยงดู
ให้ความรัก ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมถึงปลูกฝัง
คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลเป็นคนดี
มีคุณภาพ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
(กนก วงษ์ตระหง่าน, 2567)

ครอบครัวมีความสำคัญหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเพิ่มประชากรให้กับสังคม การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญ หากครอบครัวใดมีความเข้มแข็งและทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ สมาชิกในครอบครัวก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามมา. (ทิพย์วัลย์ สุรินยา, 2547)

จำนวนประชากรในอนาคตและการสวนทางของช่วงวัยประชากร

พีระมิดประชากร ณ เวลาต่างๆ แสดงให้เห็นการสูงวัยของประชากรไทยอย่างชัดเจน

พีระมิดประชากรไทย ปี 2513, 2533, 2557 และ 2573

แหล่งข้อมูล:

สำมะโนประชากรและเคหะ ปี 2513 และ 2533, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553-2583, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในอดีตช่วงปี พ.ศ. 2504 - 2514 ประเทศไทยถือเป็นช่วงที่อัตราภาวะเจริญพันธุ์สูงถึงร้อยละ 6 ซึ่งเป็นผลจากมาตรการเพิ่มจำนวนประชากรของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 และ 2 เมื่อประชากรเพิ่มขึ้นมีความกังวลในเรื่องการพัฒนาประเทศที่อาจจะทำให้รัฐเกิดความยากลำบากในการบริหารจัดการรัฐบาลไทยจึงมีมาตรการลดอัตราการเพิ่มของประชากรระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) ต่อเนื่องมาจนถึงแผนฯ ฉบับที่ 7 ประกอบร่วมกับปัจจัยอื่นๆ มีส่วนที่ส่งผลทำให้อัตราภาวะเจริญพันธุ์ลดลงอย่างต่อเนื่อง เช่น การเพิ่มขึ้นของอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรี (female labor force participation) (อนาคตประชากรไทย:ในวันที่การตายมากกว่าเกิด, 2565)

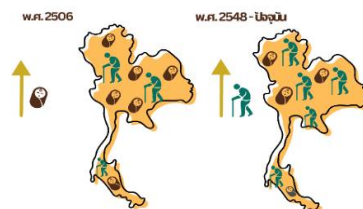

จำนวน
ประชากรไทย

» ปีพ.ศ. 2523 44.8 ล้านคน » ปีพ.ศ. 2543 60.3 ล้านคน » ปีพ.ศ. 2563 66.5 ล้านคน » ปีพ.ศ. 2583 65.4 ล้านคน

(ที่มาจาก: ครอบครัวไทยในอนาคต: พ.ศ. 2583, 2565)

ความผกผันของจำนวนประชากรในช่วงวัยต่างๆของประเทศไทย ที่เคยมีอัตราการเกิดสูงถึงปีละ 1 ล้านคน ต่อปี ในช่วงปีพ.ศ.2506 - พ.ศ.2526 หลังจากปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมาจำนวนเด็กเกิดใหม่ในประเทศไทยได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปีพ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2566 มีจำนวนเด็กเกิดต่ำ 6 แสนคนต่อปี จนมาถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวนเด็กเกิดใหม่ได้ลดลงต่ำกว่า 5 แสนคนต่อปีเป็นปีแรก ซึ่งเป็นตัวเลขที่ต่ำที่สุดในรอบ 70 ปี (จงจิตต์ ฤทธิรงค์, 2568) ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร ช่วงวัยอื่น ๆ กลับพบวัยที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ คือวัยผู้สูงอายุ (บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ตามพรบ.ผู้สูงอายุ 2546) ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงวัย” (Aged Society) ในปี พ.ศ. 2548 โดยมีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุถึงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด จากนั้นประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 ด้วยจำนวนตัวเลขผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 20 และคาดว่าอนาคตในปี พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society) ที่มีจำนวนผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 28 ซึ่งในจำนวนที่มากนี้อาจส่งผลกระทบต่อกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ,ม.ป.ป.)

จำนวนประชากรในอนาคตและการสวนทางของช่วงวัยประชากร

ในขณะที่ประเทศกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตประชากร รัฐบาลจึงผลักดันนโยบาย “การส่งเสริมการมีบุตรเป็นวาระแห่งชาติ ภายใต้แนวคิด Give Birth Great World การเกิดคือการให้ที่ยิ่งใหญ่” เพื่ออัตราการเกิดของเด็กที่มีคุณภาพ สร้างความเข้าใจการมีบุตรเมื่อพร้อม และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม “มีลูก มีแต่ได้” สร้างคลินิกส่งเสริมการมีบุตร จังหวัดละ 1 แห่ง ตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 เป็นต้นมา (Thai pbs policy watch จับตาคอนาคตประเทศไทย, 2567)

ในปี พ.ศ.2567 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอ **นโยบายสำคัญเรื่อง 5x5 ฝ่าวิกฤตประชากร** ต่อคณะรัฐมนตรี โดยการนำของ **นายวราวุธ ศิลปะอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** ภายใต้รัฐบาลของ **นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี** ในขณะนั้น ที่เน้นให้เห็นถึงสภาพปัญหาวิกฤตประชากรและความสำคัญของสถาบันครอบครัว มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ไปสู่การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาความมั่นคงของครอบครัวไทย สอดรับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2560 มาตรา 71 กำหนดให้รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักและเป็นพื้นฐานของสังคมไทย และนโยบายของรัฐบาลที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ (ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย, 2567) โดยมีรายละเอียดดังภาพ

“ข้อเสนอเชิงนโยบาย 5x5 ฝ่าวิกฤตประชากร”

ที่มา : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ภายหลังจากการดำเนินภายใต้ **นโยบาย 5x5 ฝ่าวิกฤตประชากร** ในปี พ.ศ.2568 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต่อยอดการขับเคลื่อนสู่ **Flagship 9 โครงการ** เร่งดำเนินการ

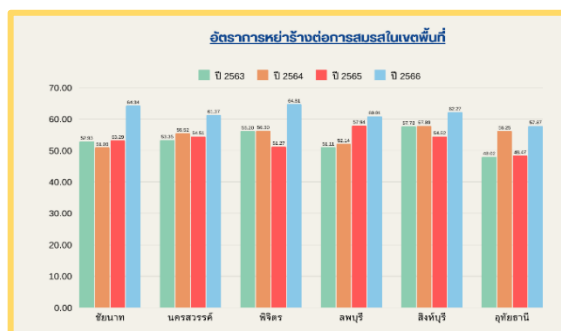
พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ภายใต้ขอบเขตดังนี้

1. ยกระดับการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย
2. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในการดูแลผู้สูงอายุ
3. สร้างงาน สร้างรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนเปราะบาง โดยเฉพาะคนพิการ ผู้สูงอายุ และสร้างต้นแบบนิคมสร้างตนเอง
4. พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้เข้าถึงสิทธิ และการจัด Friendly Design ที่เหมาะแก่คนพิการ
5. สร้างหุ้นส่วนทางสังคม สู้สวัสดิการที่ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาระบบ CSR ดึงภาคเอกชน สร้างพันธมิตรทางสังคมระบบอาสาสมัคร
6. แผนจัดการผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติต่อกลุ่มเปราะบาง
7. การขับเคลื่อนพันธกรณีระหว่างต่างประเทศที่สำคัญ
8. การสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสังคมเชิงรุก
9. พัฒนาศักยภาพบุคลากร พม.

ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่

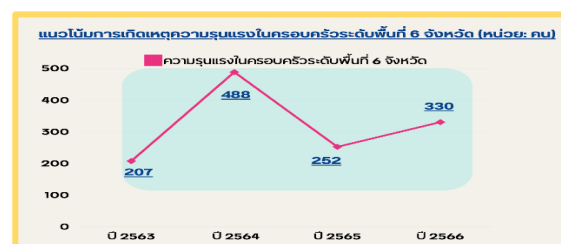
ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ 6 จังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 ได้แก่ จังหวัด ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ อุทัยธานี และพิจิตร จำนวนรวมทั้งหมด 1,022,814 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวที่มีผู้สูงอายุอยู่ด้วย ในขณะที่ครอบครัวขยาย มีแนวโน้มน้อยลงเรื่อย ๆ

เมื่อพิจารณาข้อมูลการเกิดครอบครัวใหม่จากข้อมูลการจดทะเบียนสมรสในเขตระดับพื้นที่พบว่าแนวโน้มไม่คงที่ในทุกปี ในทางกลับกันสถิติการหย่ากลับมีแนวโน้มพบสูงขึ้น เห็นได้ชัดจากการเทียบอัตราการจดทะเบียนหย่าต่อการสมรสที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

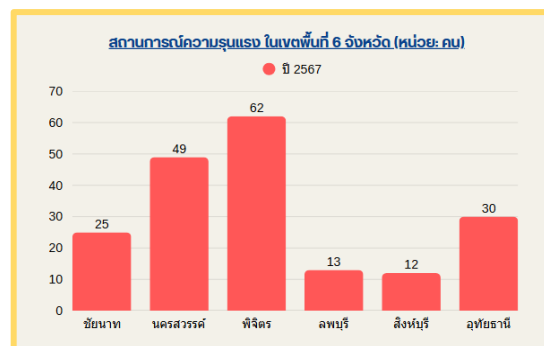
ที่มาจาก: รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด
ของสสว.7 ปี พ.ศ.2567

ประเด็นความรุนแรงในครอบครัว ยังคงพบอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ แม้ว่าจะมีความพยายามผลักดัน แนวคิดการลดความรุนแรงในครอบครัวจากกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลับพบว่าไม่มีแนวโน้มที่จะลดลงอย่างเห็นได้ชัดแต่อย่างใด

ที่มาจาก: รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด
ของสสว.7 ปี พ.ศ.2567

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางพฤติกรรมและปัจจัยทางสื่อ (สุกัญญา สดศรี, 2561) สุรา ยาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ในครอบครัว รวมไปถึงความไม่เข้มแข็งของกฎหมายที่ไม่สามารถเอาผิดผู้กระทำความผิดได้ ผู้กระทำและถูกกระทำส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบสามีภรรยา ความรุนแรงในครอบครัวก่อให้เกิดผลกระทบอื่นๆตามมา ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และความสัมพันธ์ในครอบครัว (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2565)

ที่มาจาก: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว ปี พ.ศ. 2567

สถิติความรุนแรงในครอบครัว ในเขตพื้นที่ 6 จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 พบว่า จังหวัดที่พบสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุดคือจังหวัดพิจิตร รองลงมาคือนครสวรรค์ และอุทัยธานี โดยผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงวัยกลางคน อายุ 36-59 ปี มักจะถูกด่าทอและทำร้ายร่างกายจากเพศชายในครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากการบันดาลโทสะ และการเสพสารเสพติด

ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่

การดำเนินการขับเคลื่อนแนวคิด การลดความรุนแรงในครอบครัว ประเทศไทยใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนและดำเนินการควบคุมการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ในขณะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างและระบบในสังคมไทย จึงต้องเกิดการนำมาปรับใช้ร่วมกับกับแนวทางอื่นๆ เช่น วิธีการจัดการและควบคุมไม่ให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว การใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล วิธีการให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จึงได้จัดทำ “คู่มือการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว” เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไปและผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจถึงแนวทางการปฏิบัติงาน ช่องทางการขอความช่วยเหลือ รวมถึงสิทธิตามกฎหมายของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

คู่มือการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ
ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้ถูกระบุว่ามีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของครอบครัว ทุกลักษณะครอบครัว ไม่ว่าแต่ละครอบครัว จะมีปัญหาอย่างไร หากมีสัมพันธภาพที่ดีมักเป็นสิ่งที่ช่วยยืดเหนี่ยวสมาชิกให้ตระหนักถึงสายสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ลดความตึงเครียด ในสถานการณ์ที่ควบคุมไม่ได้ ไม่เกิดความรุนแรงจนสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปได้

จากการดำเนินการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ ณ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน ประกอบด้วย หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพ. 6 จังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 รูปแบบที่ได้มีการระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนสะท้อนปัญหาในครอบครัว ส่วนใหญ่พบว่าไม่ว่าจะเป็นลักษณะครอบครัวใดก็ตาม มักจะพบปัญหา 4 ลำดับแรก ที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งในครอบครัวดังนี้ ลำดับแรก คือปัญหารายได้ไม่เพียงพอ/มีหนี้สิน ในลำดับที่สอง คือปัญหาการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐ พบว่ายังได้รับไม่ครบถ้วนและไม่ครอบคลุม และลำดับถัดมา คือ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมกับบุคคลในครอบครัว ลำดับสุดท้าย คือ ปัญหาด้านความเครียด/ซึมเศร้าจนส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว ดังกราฟที่ 2.

กราฟที่ 2. ปัญหารายด้านของครอบครัวในระดับพื้นที่

การประชุมวิเคราะห์สถานการณ์
และข้อมูลระดับพื้นที่
เพื่อประกอบการจัดทำ
ข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่

ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่

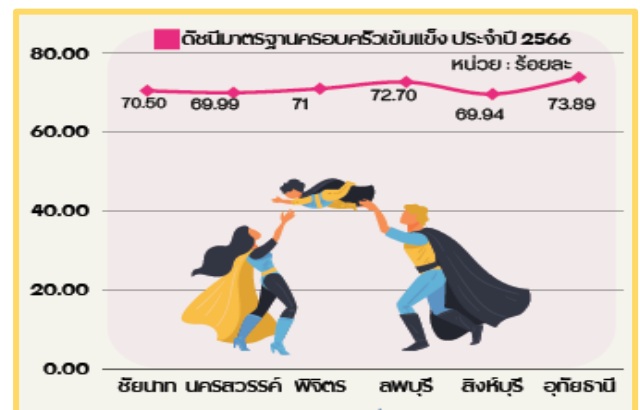
การสำรวจข้อมูล “ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว” จากการประชุมสมัชชา สวัสดิการสังคมจังหวัด ประจำปี 2567 ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11 พบว่าในระดับพื้นที่ภาคกลาง ส่วนใหญ่ มีปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัวห่างเหิน ขาดการสื่อสาร ขาดการสร้างปฏิสัมพันธ์และ การทำกิจกรรมร่วมกัน สาเหตุหลักมาจากการใช้งานอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์มากเกินไป อาทิเช่น โทรศัพท์มือถือที่มีอัตราสูงถึง ร้อยละ 35.49 จากครัวเรือนของผู้ตอบแบบ สำรวจทั้งหมด

สมัชชาสวัสดิการ
สังคมจังหวัดระดับ

สัมพันธภาพในครอบครัว คือ ความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือน เดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุย การแสดงออก ซึ่งความรัก และทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกัน หากมีสิ่งเหล่านี้มักจะหมายสัมพันธภาพ ที่ดี และหากไม่มีสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นอาจอนุมานได้ ว่าเป็นสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี (สถาบัน พัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน, 2552)

ด้านกรมกิจการสตรีและสถาบัน ครอบครัวได้สำรวจ **ดัชนีมาตรฐานครอบครัว เข้มแข็ง ประจำปี 2566** พบว่า ทั้ง 6 จังหวัด ผ่านเกณฑ์แต่มีคะแนนไม่สูงมาก ยังคงต้องได้รับการส่งเสริมความเข้มแข็งต่อไป เมื่อพิจารณา ค่าดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวแยกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนมากที่สุดคือ สัมพันธภาพ 76.44 ลำดับที่สองคือ การทำบทบาทหน้าที่ของ ครอบครัว 73.56 ลำดับที่สามคือ สุขภาพของ ครอบครัว 70.90 ลำดับที่สี่คือ ทุนทางสังคม 72.17 ลำดับที่ห้าคือ เทคโนโลยีสื่อสารและ การเรียนรู้ 70.09 ลำดับสุดท้ายคือการพึ่งตนเอง ความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ 67.57

ที่มา : การสำรวจจำนวนครอบครัวที่สำรวจ 4,500 ครอบครัว โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ปี พ.ศ. 2566

ในปี พ.ศ. 2566 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้จัดทำแนวทาง **“ขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น”** โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิด การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว และเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เป็นแนวทางที่เผยแพร่ให้แก่หน่วยงานนำไปใช้ ส่งเสริมความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว ในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม แก้ไขปัญหา ความไม่เข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง

เรื่อง “การลดความรุนแรงในครอบครัว

ข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่อง การลดความรุนแรงในครอบครัว

1. ควรเพิ่มโทษและวิธีการลงโทษที่มีความหลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทสังคมปัจจุบัน ในกฎหมาย พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชนให้สามารถดำเนินงานและขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการจัดทำชุดองค์ความรู้ เรื่องการป้องกันและการลดความรุนแรงในครอบครัวเผยแพร่ในสถานศึกษา
4. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องข้อกฎหมายและวิธีการลดความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบชุดองค์ความรู้ผ่านช่องทางสื่อระดับชุมชน
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ควรมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำ การป้องกันและการเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชน

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง

เรื่อง “การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”

ประกอบไปด้วย 4 ด้านดังนี้

1.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว

1. หน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควร มีการเชื่อมโยงและสานพลังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อนและ ดำเนินการให้เกิดพื้นที่สำหรับการสร้างองค์ความรู้แบบองค์รวมเกี่ยวกับการสร้าง ครอบครัวที่ดี เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ สิทธิและสวัสดิการรัฐ เป็นต้น
2. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรนำ แนวทางขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ไปดำเนินการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการประสานพลังร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ผลักดันให้เกิดกลไกการพัฒนาครอบครัวระดับพื้นที่ให้ครอบคลุม
4. ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ควรมีบทบาทส่งเสริมให้เกิดครอบครัวต้นแบบ (เพื่อเป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาครอบครัวแก่ชุมชน)
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาครอบครัวในชุมชน

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง เรื่อง “สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”

2.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเพิ่มรายได้และลดหนี้สิน

1. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ธนาคาร และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างองค์ความรู้เรื่องการออมและการบริหารจัดการรายได้ในครอบครัว
2. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนควรสนับสนุนให้มีสถาบันการเงินที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกระจายทุกตำบล
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ มีการฝึกทักษะอาชีพใหม่ และส่งเสริมการตลาด ค้นหาช่องทางการขายให้อาชีพที่มีอยู่เดิม ใช้หลักการมีส่วนร่วมกับคนในครอบครัว

3.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิ และสวัสดิการรัฐ

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรสร้างองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิและสวัสดิการรัฐ แก่กลุ่มเป้าหมายของกระทรวงในพื้นที่ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวในชุมชน และช่องทางสื่อระดับชุมชน เช่น เสียงตามสาย ลานกิจกรรม ตลาดนัดสวนสาธารณะ เป็นต้น
2. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำองค์ความรู้และสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายสมรสเท่าเทียม สิทธิและสวัสดิการรัฐของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง เรื่อง “สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”

4.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย จัดทำฐานข้อมูลกลางสำหรับแจ้งความต้องการในการสร้างและซ่อมแซมบ้านของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีแนวทางการสร้างความร่วมมือ เรื่อง การสร้างและซ่อมแซมบ้านให้แก่กลุ่มเปราะบางในระดับพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการเสริมพลังทางบวกให้แก่หน่วยงานที่เข้าร่วม
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีคณะทำงานเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย เพื่อทำงานด้านการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เรื่องที่อยู่อาศัยให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2567). ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568. จาก <https://ebooks.m-society.go.th/ebooks/view/826>
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2562). *นิยามและประเภทครอบครัว*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์: น. 4-5.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2567). *วิธีการง่าย ๆ สร้างครอบครัวของเราให้เข้มแข็ง*. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://www.dwf.go.th/index.php/contents/69586>.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2565). *สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว*. สืบค้น 5 มีนาคม 2568 จาก [file:///C:/Users/TPSO7/Downloads/642beefd289ea%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/TPSO7/Downloads/642beefd289ea%20(2).pdf)
- กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว, กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2566). *แนวทางการขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- จับตาอนาคตประเทศไทย Thai pbs. (2567). *ส่งเสริมการมีบุตรเรื่องไม่ง่ายแค่ปลายนิ้ว*. 2567 สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2568. จาก <https://policywatch.thaipbs.or.th/policy/life-4>
- จงจิตต์ ฤทธิรงค์. (2568). *จำนวนเด็กไทยเกิดต่ำสุดเป็นประวัติการณ์สวนทางกับนโยบายมีลูกเพื่อชาติ*. สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2568. จาก <https://www.theprachakorn.com/newsDetail.php?id=1002>
- ทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2547). ปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวไทย. *วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข*. 7 (ฉบับที่ 1-4 มกราคม - ธันวาคม 2547), 79-92.
- ภูเบศร สมุทรจักร และคณะ. (2565). *ครอบครัวไทยในอนาคต: พ.ศ. 2583*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (ม.ป.ป.) *60+ สังคมสูงวัย*. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568. จาก https://www.m-society.go.th/ewtadmin/ewt/mso_web/article_attach/20463/21073.pdf
- สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2565). *อนาคตประชากรไทย:ในวันที่การตายมากกว่าเกิด*. สืบค้น 1 มีนาคม 2568 จาก <https://www.chula.ac.th/highlight/79067/>
- สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน. (2552). *สัมพันธภาพในครอบครัวไทย (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุกัญญา สดศรี. (2561). ปัญหาการใช้ความรุนแรงของครอบครัวในสังคมไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 6 (ฉบับพิเศษ), 600-609.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11. (2567). รายงานสรุปผลการประชุมสมัชชาสวัสดิการสังคม
จังหวัด ระดับภาคประจำปี 2567. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7. (2567). รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับ
กลุ่มจังหวัดของสสว.7 ปี พ.ศ.2567. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568. จาก [http://tps08.m-
society.go.th/index.php/th/2017-04-23-09-05-18/2017-04-23-09-08-51/2020-10-05-07-
36-49/1695-2567](http://tps08.m-society.go.th/index.php/th/2017-04-23-09-05-18/2017-04-23-09-08-51/2020-10-05-07-36-49/1695-2567)

ที่ปรึกษา

นางสิริบุษ อันตรเสน

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7

คณะผู้จัดทำ

นายภูมิชาย ปล้องอ้วน

นางสาวสุกัญญา วัตรระโทก

นายเกิดศักดิ์ เกரியงไทรเพชร

นางสาวปฐพัทธ์ ดวงแสง

ว่าที่ ร.ต.หญิง ศรัณยา พันธุ์แสน

นางสาวนฤมล ดอกม่วง

นางอัมพวรรณ พวงสุวรรณ

นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ

นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

นักพัฒนาสังคม

พนักงานบริการ

เรียบเรียง

นางสาวปฐพัทธ์ ดวงแสง

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

📍 สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7(จังหวัดลพบุรี)

เลขที่ 275 /3 หมู่.2 ตำบลโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15210

Tel. : 0-3649-9184

E-mail : tpso-7@m-society.go.th

Website : <http://tpso-7.m-society.go.th>

Facebook : ลพบุรี สสวเจ็ด

Fanpage : สสว.เจ็ด ลพบุรี

